

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian ”Resning vid nya uppgifter om den tilltalades ålder” (Ds 2018:19)

Regeringskansliets diarienummer Ju2018/03126/DOM

Hovrätten anser att den föreslagna regleringen om möjlighet till resning i fråga om påföljd när nya uppgifter framkommer om den tilltalades ålder är angelägen och framstår som en naturlig följd av Högsta domstolens praxis rörande dessa frågor. Hovrätten ser inte att förslagen i promemorian kommer att påverka hovrättens arbets sätt och arbetsbörda i någon nämnvärd omfattning. Mot denna bakgrund tillstyrker hovrätten i huvudsak de förslag som läggs fram i promemorian.

Härutöver vill hovrätten framföra följande synpunkter.

Utformningen av bestämmelserna i 58 kap. 2 § 5 och 3 § 3 rättegångsbalken (avsnitt 6.1)
Utredaren föreslår, med hänvisning till att domstolen alltid måste göra en bedömning i åldersfrågan, att domstolens förhållningssätt till den tilltalades ålder ska uttryckas på så sätt att domstolen ”funnit” att den tilltalade varit av viss ålder. Enligt hovrättens erfarenhet är det i praktiken ovanligt att någon reell bedömning av den tilltalades ålder görs. Mot den bakgrunden anser hovrätten att den alternativa formulering som utredaren pekat på, nämligen att domstolen ”utgått från” att den tilltalade varit av viss ålder, är att föredra.

Väsentlighetskravet vid resning till nackdel för den tilltalade (avsnitt 6.1)
Såväl i allmänmotiveringen som i författningskommentaren till bestämmelsen om resning till nackdel för den tilltalade anges konkreta exempel på när väsentlighetskravet enligt utredaren ska respektive inte ska anses uppfyllt. Hovrätten instämmer i utredarens slutsats att det bör finnas ett väsentlighetskrav men ifrågasätter om det bör tillämpas så strängt som uttalandena i promemorian ger uttryck för. Resning bör enligt hovrätten inte generellt vara utesluten om den påföljden bedöms bli t.ex. skyddstillsyn i förening med samhällstjänst, fängelse eller kontraktsvård, vilka påföljder samtliga kan användas vid tämligen höga straffvärden. Ett krav på att den påföljd som den tilltalade skulle ha dömts till ska uppgå till fängelse i ett år eller mer bör enligt hovrättens uppfattning inte ställas. Om lagstiftaren ändå anser att väsentlighetskravet ska vara av sådant slag bör de begränsningar av bestämmelsens tillämpningsområde som det innebär framgå av lagtexten.

Frånvaron av väsentlighetskrav vid resning till fördel för den tilltalade (avsnitt 8.2)

Utredaren föreslår att något väsentlighetskrav inte ska gälla vid resning till fördel för den tilltalade. Trots det görs i promemorian uttalanden som tyder på att en förutsättning för resning är att det ändå föreligger någon form av gradskillnad mellan den tidigare och den nya påföljden. Hovrätten delar utredarens bedömning att det är rimligt att inte varje skillnad i ålder och därmed påföljd bör kunna föranleda resning men anser att en sådan begränsning av bestämmelsens tillämpningsområde bör framgå av lagtexten. Det är inte tillräckligt att hänvisa till att bestämmelsen är fakultativ. Kravet bör vara lägre ställt än vid resning till nackdel för den tilltalade och det väsentlighetsrequisit som föreslås i 58 kap. 3 § 3 rättegångsbalken bör därför inte användas. Kravet skulle i stället kunna uttryckas t.ex. på så sätt att den tilltalade ”sannolikt skulle ha dömts till en inte obetydligt mildare påföljd ” eller ”sannolikt skulle ha dömts till en påföljd som inte är obetydligt mildare”.

Resning i fråga om särskild rättsverkan av brott (avsnitt 11.2)

Hovrätten instämmer i utredarens bedömning att ett beslut om resning till följd av nya uppgifter om den tilltalades ålder kan omfatta både frågan om påföljd och frågan om särskild rättsverkan av brott och anser att utredarens förslag till ett nytt tredje stycke i 58 kap. 3 § rättegångsbalken bör införas.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättspresidenten Anders Perklev och hovrättsråden Ulrika Stenbeck Gustavson och Karin Annikas Persson, föredragande.

Anders Perklev

Karin Annikas Persson